

HENDRIK JAN KIERS STIPPELT AL KWART EEUW OPSTERLANDSE WAMPEX UIT

“Ik fyn foaral it kreative proses leuk”

In november en december staat de Opsterlandse Wampex weer op het programma. Hendrik Jan Kiers raakte als deelnemer in de jaren tachtig en negentig van de afgelopen eeuw in de ban van de nachtelijke wandel- en puzzeltocht. In 1999 werd Kiers voorzitter van de stichting Wampex Nederland. De editie van 2025 is alweer zijn vijftiengste evenement. “En ik ha der noch gjin genôch fan.”

Hendrik Jan Kiers thuis aan de slag met de route van wampex.

“Ik kin thús oan’e keukentafel de rûte útstippelje”

De Wampex is ontstaan in 1976 en was een initiatief van de gemeente Opsterland die het een leuk idee leek om voor de burgers een nachtelijke wandeltocht te organiseren. Toen de gemeente zich begin jaren tachtig terugtrok, richtten de ambtenaren Jan Laan en Fred van Kesteren, die zich namens Opsterland met de Wampex bezighielden, de Stichting Opsterlandse Wampex op.

ROUTES EN PUZZELS

Het evenement werd grootschaliger en trok wel duizend deelnemers. Hendrik Jan Kiers liep in 1989 voor het eerst mee en werd vaste deelnemer aan de nachtelijke wandeltocht. Toen het bestuur in 1999 geen opvolgers kon vinden, stond Kiers op. “Ik hie der wol nocht oan om rûtes en puzzelsjes te meitsjen.” Er waren meer kandidaten, maar toen die ontdekten hoeveel werk ermee gepaard ging was, haakten die af.

De 53-jarige Kiers, een geboren Ureterper die al 25 jaar in Drachten woont, liet zich niet afschrikken en ging samen met zijn Ureterper kameraad Jan van der Velde de uitdaging aan. Zij richtten de Stichting Wampex Nederland op, die de organisatie van de Opsterlandse Wampex overnam. Hendrik Kiers: “Jan koe trekker ride en flotten te plak krije en wie ek in handich mei ark.” Zowel Kiers als Van der Velde werken dit jaar aan de 25e Wampex mee.

VERGUNNINGENTRAJECT

Kiers hield zich vooral bezig met het maken van de route, wat in de beginjaren een totaal andere klus was dan tegenwoordig. “Wy hiene allinnich in provinsjeatlas en in pear kaarten, dêr teagen wy de bosk en de greiden mei yn. It wie hiel basaal. We hiene alline

fergunning fan de gemeente en Staatsbosbeheer en tastimming fan in pear boeren nedich.” Ter vergelijking: voor de editie van 2025 moesten bijna vijftig boeren permissie verlenen.

De natuurgebieden moeten nu bovendien zoveel mogelijk gemedend worden en het vergunningentraject is lastiger. “Earder wie in mailsje genôch, no moatte wy soms sels in risiko-analyse oanlevere.” De routes die worden uitgezet zijn een kleine dertig kilometer lang en voeren de deelnemers meestal door een zestal gemeenten, van Westerkwartier tot Heerenveen.

Het uitzetten van de route is met behulp van nieuwe technologie eenvoudiger geworden. Dankzij Streetview, Google Earth, de kadastrale kaart en de Topotijdreis

kan Kiers een concept-ontwerp maken. “Ik kin thús oan’e keukentafel de rûte útstippelje. Dan ride we yn jannewaris mei de auto de rûte del om te sjen hoe’t it derút sjocht en yn it foarjier geane we by de boeren lâns om tastimming te freegjen. Harren meiwurking is altyd prima”

ALLE LEEFTIJDEN

De deelnemers hoeven geen halsbrekende toeren uit te halen om de eindstreep te halen. “It is gjin survival-run. Dat is faak wol de assosjaasje dy’t minsken mei de Wampex hawwe. Fan jong oant âld kin meidwaan.” De moeilijkste opdrachten zijn volgens Kiers een oversteek met een vlot of een drijvende brug en die zijn volgens de voorzitter door eenieder uit te voeren. “Der dogge soms ek santi-gers mei.”

De deelnemers worden wel getest, maar vooral op kennis en inzicht. Kiers geniet van de voorbereiding waarin allerhande vragen, opdrachten en versieringen bedacht worden. Het blijft volgens de voorzitter een uitdaging om ieder jaar wat nieuws te bedenken. “We besykje rûtes oan in tema of film op te hingjen, of fragen te betinken dy’t mei de omjouwing of aktualiteit te krijen hawwe.”

GENIEPIGE VRAGEN

De vragen en opdrachten mogen ook weer niet te moeilijk zijn. In 2009 begon het aantal deelnemers te dalen met zo’n tweehonderd naar circa twaalfhonderd. De organisatie ontdekte dat nieuwe groepen vragen te moeilijk vonden en afhaakten. “Doe hawwe wy om nijkommers fêst te hâlden it puzzelnivo omleech brocht.

Een water oversteken met een bootje hoort er soms ook bij.

“Dielnimmers kinne in sniebui treffe, mar dêr kinst dy op klaaie”

Dêr wiene de âlde dielnimmers, dêr't fanatyke puzzelers by sieten, net bliid nei, mar wy wisten de oanwaaks better fêst te hâlden.”

Het wil niet zeggen dat de deelnemers tegenwoordig een 'makke' hebben. Kiers schept er genoeg in om vragen te bedenken die de Wampex'ers dwingen alert te blijven. “Ik mei graach geniepige fragen betinke om de dielnimmers skerp te hâlden. Moatst derom tinke, oars rinst sa de goede letters foarby.” Door zijn geniepige opdrachten wordt volgens Kiers het kaf van het koren gescheiden. “Mar elkenien komt op 'e tiid thús, it is net sa dat je by in flater

Met de kabelbaan naar de overkant.

kilometers omrinne moatte.”

VRIJWILLIGERS

Er werken zo'n honderd trouwe vrijwilligers mee aan de Wampex die altijd klaar staan om te helpen. Een klein aantal daarvan knutselt thuis aan de versieringen en aanwijzingen langs de route. Er is een bouwgroep (circa 15 man), een routeploeg (5 man) en verder is er vaste bemanning voor de stempelposten. Ook zijn er 's nachts controleurs onderweg om de route te checken. “Ik tink dat der nachts sa'n sechstich man op 'en paad binne.”

KOUDERE OMSTANDIGHEDEN

Vroeger werd de tocht in het laatste weekend van oktober gehouden, maar als gevolg van de warmere herfsttemperaturen zijn de data opgeschoven. “Want soms rint der dan noch fee bûten, of stiet der noch mais op it lân.” Het betekent dat de kans op koudere omstandigheden is toegenomen. “Dielnimmers kinne in sniebui treffe, mar dêr kinst dy op klaaie.”

De Wampex wordt dit jaar op 7 en 21 november en op 12 december gehouden en telt meer dan 1500 deelnemers. De lopers komen uit heel Nederland en soms zelfs het buitenland. “Faak binne dat famylje of freonen.” De eerste groep start aan het eind van de middag. De laatste om elf uur 's avonds. Om negen uur 's ochtends moet iedereen weer binnen zijn.

De routeaanwijzingen worden door vrijwilligers gemaakt.

BRAINSTORMEN IN DE ZOMER

Hendrik Kiers heeft na een kwarteeuw Wampex nog geen genoeg van zijn tijdovende hobby. Integendeel. De Drachtster krijgt er juist nieuwe energie van. Vooral de positieve reacties en bedankjes na afloop zijn een stimulans om door te gaan. En Kiers kan zijn ei erin kwijt. “Ik bin de hiele simmer oan it brainstoarmjen. In leuk tema, grappich riedsel of toanielstikje betinke makket dit wurk sa moai. Ik fyn foaral it kreative proses leuk.”

“Ik mei graach geniepige fragen betinke om de dielnimmers skerp te hâlden”